პროლეტარელნო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 41 (20082) ოთხშაბათი, 17 თებერვალი, 1988 წელი. ◆ ფასი 3 კაპ.

ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲔᲑᲛᲐ ᲣᲤᲠᲝ ᲔᲜᲔᲠᲒᲘᲣᲚᲐᲓ ᲣᲜᲓᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲠᲗᲝᲜ ᲒᲐᲠᲓᲐᲥᲛᲜᲐ

ოთხ თვეზე ცოტა მეტი რჩება ᲡᲙᲙ XIX საკავშირო კონფერენციამდე. კონფერენციისათვის მომზადების მნიშვნელოვანი ეტაპია კვლავ კომუნისტების კრებები და პარტიული კომიტეტების პლენუმები, რომლებზეც განხილავენ გარდაქმნის ხელმძღვანელობისადმი შუამობის შესახებ არჩევითი ორგანოების ანგარიშებს.

ხელმძღვანელი ორგანოების პერიოდული ანგარიშგება იმით წინაშე, ვინც ისინი აირჩია, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცხოვრების უეიფილი ნორმაა. მაგრამ 1987 წლის ნოემბრიდან და 1988 წლის იანვრის ნაოელით მოწყობილი ანგარიშების სავსებით საფუძველისად შეიძლება ვუწოდოთ პარტიის პრაქტიკაში თვისებრივად ახალი მოვლენა. არჩევითი ორგანოები პირველად არიან მოვალენი უმრავლესობით, მომთხოვნელად შეფასონ საკუთარი საქმიანობა, ანგარიში ჩააბარონ არა „ზოგადად და საერთოდ", არამედ კონკრეტულად. ჩააბარონ გულწრფელი და ამომწურავი ანგარიში. ჩააბარონ ანგარიში საქმის შესახებ და საქმისათვის.

ყველგან კი შევძელით ნაფიქრებულის სრული რეალიზაცია? რა კეთილ დატოვეს არჩევითი აქტივის, სხვა კომუნისტების უბრალოებანა და მომზადებაში საანგარიშო კრებებმა, კონფერენციებმა, პლენუმებმა? რა გვახეელეს? ახლოთ ხაკითხები დღეს წინა პლანზეა ᲬᲐᲛᲝᲬᲘᲚᲘ. მეტწილ პარტორგანიზაციებში ანგარიშების განხილვამ, როგორც იყო სწორედ გათვალისწინებული ᲡᲙᲙ ცენტრალური კომიტეტის შესაბამისი დადგენილებით, უდიდესი გულსტფილობის, ნამდვილი დემოკრატიზმის, საჯაროობის, ღრმა ანალიზის, კონსტრუქციული კრიტიკისა და თვითკრიტიკის სულისკვეთებით ჩაიარა. ამ დროს ხშირად, თუ ეიმხელეთ ადგილებიდან მიღებული ცნობებით, ოფლში იწურებოდნენ გარეტიკეთლენი და გამკრიკეთლენი. კარგი ᲮᲣᲚᲗᲐᲠ!

პარტიის ᲧᲣᲚᲘᲡ ᲗᲐᲕᲨᲘ, ᲐᲚᲔᲥᲡᲔᲘ ᲒᲘᲜᲝᲕᲘᲩᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗ ᲧᲕᲔᲚᲘ ᲬᲔᲠᲘᲠᲘᲗ, ᲐᲒᲠᲔᲗᲔᲑᲓᲐ ᲓᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲠᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲬᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲒᲐᲠᲓᲐᲥᲛᲜᲘᲡ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲕᲘᲖᲝᲠᲗᲐ ᲛᲝᲗᲮᲝᲕᲜᲘᲗ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲔᲑᲘᲡ.

ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲔᲠᲘᲝᲓᲣᲚᲘ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲒᲔᲑᲘᲡ ᲘᲛᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ, ᲕᲘᲜᲪ ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲐᲘᲠᲩᲘᲐ, ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲮᲝᲠᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲣᲛᲔᲠᲔᲡᲘ ᲜᲘᲨᲜᲘᲗ. ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲐᲓ ᲔᲡ ᲐᲠᲘᲡ 1987 ᲬᲚᲘᲡ ᲜᲝᲔᲛᲑᲠᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐ 1988 ᲬᲚᲘᲡ ᲘᲐᲜᲕᲠᲘᲡ ᲜᲐᲮᲔᲚᲘᲗ ᲛᲝᲛᲧᲝᲑᲜᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲔᲑᲘᲡ ᲮᲐᲡᲘᲗᲔᲑᲘᲗ ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡᲐᲜᲘᲗ ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲛᲝᲛᲧᲝᲑᲚᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ ᲘᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲪᲮᲝᲠᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲐᲥᲢᲘᲙᲐᲨᲘ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲛᲝᲛᲧᲝᲑᲚᲝᲑᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲓᲐ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲛᲘᲛᲗᲘᲗ. ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲐᲓ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲠᲘᲒᲘ ᲠᲐᲛᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲓᲐᲮᲔᲚᲝ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘᲡ ᲓᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲚᲘ ᲘᲚᲘᲜᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ, ᲐᲛᲠᲩᲘᲜᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲓᲐᲜᲘᲜᲨᲘᲡᲒᲐᲜ ᲬᲘᲜᲐ ᲞᲚᲐᲜᲖᲔ ᲩᲐᲛᲬᲘᲚᲘᲡ.

ᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲠᲘᲒᲘᲗᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ. ᲡᲬᲠᲐᲤᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲔᲠᲘᲝᲓᲣᲚᲘ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲒᲔᲑᲘᲡ ᲘᲛᲘᲗ ᲠᲘᲗᲘᲪ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲚᲘ ᲘᲚᲘᲜᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ, ᲐᲛᲠᲩᲘᲜᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲓᲐᲜᲘᲜᲨᲘᲡᲒᲐᲜ ᲬᲘᲜᲐ ᲞᲚᲐᲜᲖᲔ ᲩᲐᲛᲬᲘᲚᲘᲡ.

ᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲒᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲠᲘᲒᲘᲗᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ. ᲡᲬᲠᲐᲤᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲔᲠᲘᲝᲓᲣᲚᲘ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲒᲔᲑᲘᲡ ᲘᲛᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ, ᲕᲘᲜᲪ ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲐᲘᲠᲩᲘᲐ, ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲠᲘᲗ ᲓᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲠᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲬᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲒᲐᲠᲓᲐᲥᲛᲜᲘᲡ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲕᲘᲖᲝᲠᲗᲐ ᲛᲝᲗᲮᲝᲕᲜᲘᲗ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲒᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ᲨᲔᲛᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲜᲘᲜᲨᲘᲡᲒᲐᲜ ᲬᲘᲜᲐ ᲞᲚᲐᲜᲖᲔ ᲩᲐᲛᲬᲘᲚᲘᲡ ᲠᲘᲒᲘᲗᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲡᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲝ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ. ᲡᲬᲠᲐᲤᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲗᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲒᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

სახალხო კუთვნილებას — საყოველთაო-სახალხო ზრუნვა

რევოლუციური გარდაქმნისა და სამეურნეო მექანიზმის რადიკალური რეფორმის თანამედროვე ეტაპზე სოციალისტური საკუთრების საიმედო დაცვა-შენახვის უზრუნველყოფისათვის პარტიული, საბჭოთა, ადმინისტრაციული ორგანოების, სამინისტროებისა და უწყებების ამოცანები განიხილეს 18 თებერვალს რესპუბლიკის პარტიულ-სამეურნეო აქტივის კრების მონაწილეებმა. კრებაზე მოწვეული იყვნენ პარტიული, საბჭოთა, სამართალდაცვითი ორგანოების, სამინისტროების, უწყებების, მასობრივი ინფორმაციის ორგანოების ხელმძღვანელები.

პრეზიდიუმში იყვნენ ამხანაგები ჯ. ი. პატიაშვილი, ვ. ი. ალავიძე, გ. ა. ანჩაბაძე, პ. ვ. გოლაშვილი, ა. ნ. გელფერაძე, გ. ნ. ენუქიძე, ო. ბ. ვარრძელაშვილი, გ. ა. მეტონიძე, ბ. ვ. ნიკოლსკი, ო. ე. ჩერქეზიანი, ნ. ა. ჭითაშავა, გ. ვ. გუმბარიძე, გ. ხ. ემხიძე, ტ. ვ. ლორთქიფანიძე, ჯ. ვ. მარგველიძე, ფ. ხ. სანაკოევი, ნ. რ. ხაჯაია, ვ. მ. სიროძე.

მოხსენება გააკეთა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ჯ. ი. პატიაშვილმა.

კამათში მონაწილეობდნენ საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა მინისტრი შ. ვ. გოგოლიანი, რესპუბლიკის პროკურორის მოადგილე თ. მ. კოლუა, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ადმინისტრაციული ორგანოების განყოფილების გამგე ვ. გ. ბაქრაძე, საქართველოს სსრ უმაღლესი სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე გ. ნ. ყოლბაია, პარტიის ფოთის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ბ. შ. ბერაია, ქალაქ ქუთაისის პროკურორი ჯ. გ. ბაბილაშვილი, პარტიის ცხაკაიის რაიონის პირველი მდივანი ო. მ. ეზუგბაია, პარტიის ტყიბულის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი ლ. მ. დათიაშვილი.

სოციალისტური საკუთრების დაცვებების წინააღმდეგ ბრძოლა ყველაზე მწვავე პრობლემაა ამ მომენტში, ხაზგასმით აღინიშნა კრებაზე. მოიყვანეს ასეთი მოსაცემები: შარშან გამოვლენილა ექვსი ათასზე მეტი სხვადასხვა თანამდებობრივი და ანგარებითი დანაშაული, მათგან სოციალისტური საკუთრების თითქმის 1500 დაცვაება, რომელთა შორის თითქმის 320 დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობის დაცვაცებაა. მხლეტელია 220-ზე მეტი მექრთამეა და დაახლოებით 1800 პროკურორი.

რას მოწმობს სტატისტიკა? ჯერ ერთნაად შეიფასეს რა ზნეშენელოვანი მეშაობა, რომელსაც საგამოძიებო-ოპერატიული, საპროკურორო და სასამართლო ორგანოები ეწეოდნენ დამნაშავეთა მხილებისათვის, ამავე დროს მიმხსენებელმა და ორატორებმა გამოთქვეს შეშფოთება იმის გამო, რომ ჯერ კიდევ ყველა სამართალდარღვევა რიდი ელინდება და ჯერ კიდევ ნაკლებია გახსნის დონე. შრომითს კოლექტივებში მოწყობილმა გამოკითხვამ ცხადყო: საზოგადოებრიობას მიაჩნია, რომ სოციალისტური საკუთრების დაცებები ძირს უთხრის რესპუბლიკის ეკონომიკის საფუძვლებს და უშუალო გავლენას ახდენს შრომელთა კეთილდღეობაზე; უმეტესი გაკვნება შეიძინეს მათ ვაკრობაზა, კვეთის ბრეწველობის საწარმოებში, მშენებლობაში. საზოგადოებრიობა მთლიანად კმაყოფილი არ არის დამნისტრაციული ორგანოების, სახალხო და საუწყვები კონტროლის ორგანოების მხრივ დაცვაცებათა წინააღმდეგ ბრძოლის მდგომარეობით. ბევრს არ აკმაყოფილებს საჯაროობისა და დაცვაცებათა მასშტაბისა და ფორმების, აგრეთვე კონკრეტული დამნაშავეების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირების დონე.

სოციალისტური გამოკითხვის მასალების შესწავლა მოწმობს, რომ რესპუბლიკაში ჯერ კიდევ სათანადოდ მწვავედ არ წარმოებს ბრძოლა სამართალდარღვევების, სოციალისტური საკუთრების დაცვებების, წამატებებისა და თვალეასახვევის, მექრთამეობისა და ყალთაბანდობის წინააღმდეგ უწონარეს ყოველსა პროდუქციის წარმოების, გადამუშავების, ტრანსპორტირების, გადამუშავების, განაწილებისა და რეალიზაციის სფეროში.

„იატაკქვეშა ეკონომიკის“ თავისებური ინდიკატორი, რომელიც გვაცნობებს ბოროტმქმედებას ამ სფეროში, არის საწარმოთა მიერ გამოშვებული პროდუქციის დაბალი ხარისხი, სავაჭრო ქსელში შესაბამისი საქონლის უქონლობა, უხეში დარღვევები გაჭრობის, საყოფაცხოვრებო მომსახურების სფეროში.

განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს მსუბუქ და ადგილობრივ მრეწველობაში შექმნილი ვითარება (მინიტრები ბ. მაყაშვილი (ა. ოსეთი), მსუბუქი მრეწველობის ტრიკოტაჟის, ფეხსაცმლის, სამკერვალო, სფეიერო დარგების საწარმოებიდან კვლავ იტაცებენ ტექნოლოგიის დარღვევების შედეგად შექმნილი ნედლეულის და მასალების ნამეტს, რომლებიც სხვადასხვა არხით შეაქვთ ადგილობრივი მრეწველობის, საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტებში და აღურიცხავი მზა პროდუქციის სახით ასალებენ სავაჭრო ქსელის მეშვეობით.

ჯერ კიდევ არ ხორციელდება ბოროტმქმედთა აღკვეთის რადიკალური ღონისძიებები თბილისის წინდის საწარმოო გაერთიანებაში (დირექტორი — ზ. გვაზავა), თბილისის ტყავის საწარმოო გაერთიანებაში (დირექტორი — ს. ფხაკაძე), თბილისის № 1 ტრიკოტაჟის ფაბრიკაში (ყოფილი დირექტორი — ე. თავაძე), ქუთაისის ტყავფეხსაცმლის კომბინატში (დირექტორი — ვ. ბაბუნაშვილი) და კიროვის სახელობის საწარმოო სამკერვალო გაერთიანებაში (დირექტორი — გ. შენგელია).

უხეში დარღვევებია ადგილობრივი მრეწველობის ყოველ საწარმოში: 21 საწარმოში, ანუ მათგან მესამედში, შარშან გამოვლენილ სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობათა დატაცების შემთხვევები, 43 საწარმოში — წამატებები. დისციპლინური სასჯელი დაედო 193 ხელმძღვანელს, განთავისუფლებელია 46 ხელმძღვანელი.

რესპუბლიკაში მნიშვნელოვნად იზრდება წვრილმან დატაცებათა რიცხვი. ყოველწლიურად აკავებენ თითქმის რვა ათას „ბაცაცას“, რომლებსაც ორმეგენ ათიათასობით მანეთის მოპარული მატერიალური ფასეულობებს.

სერიოზულ შეშფოთებას იწვევს კამეოლ-მაუდის კომბინატ „საბჭოთა საქართველოში“ შექმნილი ვითარება. აქ დისციპლინის, საწარმოს ხელმძღვანელების (დირექტორი — მ. თენიეშვილი) მხრივ მომთხოვნელობისა და კონტროლის შესუსტების შედეგად წარიღმარ დატაცებები წლიდან წლამდე ტალიერად ზრდიან. ორი უკანასკნელი წლის მანძილზე კომბინატში დაკავეს 83 „ბაცაცა“. „წვრილმანი“ დამოწვეულნი ადგილ წაყრუებს. შარშან მოპყავთ ორი დიდი დატაცება, რომელებმაც რამდენიმე ათასი მანეთი შეადგინა.

სათანადო წესრიგი არ დაუმყარებიათ მატერიალურ ფასეულობათა აღრიცხვაში რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანაში, სადაც ზენორმატიული ნაშთები 16 მილიონ მანეთს შეადგენენ, რაც სხვადასხვა ბორტომქმედებისათვის ხელშემწყობ ნიადაგს ქმნიდა. სადაც ალი ვითარება შეიქმნა ქარხნებში „სოხუმგაზასარტში“. დიდი ოდენობით დატაცება მოხდა საწარმოო გაერთიანება „ბზიში“, თუმცა წვრილმანი ქურდობა აქ სამი წლის მანძილზე ოთხჯერ შემეცრდა.

ბევრი დარღვევაა საკონსერვო მრეწველობაში, დამამზადებელ ორგანიზაციებში. ამ წელიწადწელიწად-ნახევრის წინათ ამ სისტემებში პრაქტიკულად განახლდა მრავალი ხელმძღვანელი კადრი. დატაცებებისა და კონტროლის შესუსტების კონკრეტული დანაშაულები მკაცრ პასუხისგებაში არიან მიცემული, პარტიიდან-აც ეკარიტანენ, მაგრამ ჯერ კიდევ გავრცელებულია სხვადასხვაგვარი უსაქმონო ოპერაციები, მაქინაციები, პროდუქციის ფალსიფიკაცია. ცეკვაშირის საკონტროლო-სარეგისიო სამსახურები ეს შემრიგებლურ პოზიციას დადგამან, საკადრო პოლიტიკაში გრძელდება სერიოზული დარღვევები. შარშან ამ სისტემაში გამოვლენილ და თითქმის 40 პირი, რომლებსაც მატერიალურად პასუხისმგებელი თანამდებობანი ეკავათ და წინათ მსავრდადებული იყვნენ ანგარებითი დანაშაულისათვის.

„საკკომდამზადების“ სამმართველოს მხრივ (სამმართველოს ყოფილი უფროსი — ვ. ტრაპაიძე) დაუსჯელობისა და წყაროსგან ვითარებამ ხელი შეუწყო კანონიერების უხეშ დარღვევებს რუსთავი საქალაქო კოოპერაციის (ყოფილი დირექტორი — შ. ნიმსაძე) საწარმოო გაერთიანება „თბილისხილწყლებისათვის“ ტარხუნის დამზადების დროს. ამჟამად ამ საქმის გამო მიმდინარეობს გამოძიება.

ყველა მაქინაციისათვის პასუხს აგებენ ცეკვაშირის ვაჭეგობა, მისი თავმჯდომარე ამხ. კ. შავიშვილი. მაგრამ პასუხი უნდა აგოს ადგილობრივმა პარტიულმა, ადმინისტრაციულმა ორგანოებმაც, სამმმხმარებელო კოოპერაციის ადგილობრივ ორგანიზაციათა ხელმძღვანელებმაც.

ისევე როგორც წინათ, ვაჭრობა და საყოფაცხოვრებო მომსახურება რესპუბლიკის სახლობ მეურნეობის ერთ-ერთი დარგია, სადაც ყველაზე მეტად არის გავრცელებული ნეგატიური მოვლენები. კვლავ მიაპყრეს ამას მინისტრების ა. მოგასესიანისა და კ. სალიას ყურადღება. დროა, ბოლოს და ბოლოს, მათ უფრო მტკიცე ზომები მიიღონ სოციალისტური საკუთრების დატაცებების წინააღმდეგ. შემოწმება ადასტურებს, რომ პრაქტიკულად ყოველ მეორე-მესამე ობიექტზე ვკლდებით სხვადასხვაგვარი დარღვევები და ბოროტმქმედებანი, მათ შორის ამონაგების დამალვა, უფიქტური საკრედიტო ბეჭედი და სხვ. არ დაყარებულა წესრიგი საკასო მეურნეობებშიც. ერთი დღის განმავლობაში გამოვლინდა საკასო დისციპლინის დარღვევები თბილისის ათივე შემოწმებულ მაღაზიაში.

„იატაკქვეშა ეკონომიკისათვის“ ხელშემწყობი პირობები იქმნება თვით ვაჭრობისა და საყოფაცხოვრები მომსახურების ორგანიზაციაში არსებული ხარვეზებისა და ნაკლოვანებების შედეგად. მთელი რიგი საქონლ ნაწარმის დეფიციტი საავაჭრო ქსელში, მათ შორის საშენი მასალებისა, მოსახლეობას იძულებს „გამოძებნოს“ ისინი შშენებლობის ობიექტებზე და სამრეწველო საწარმოებში.

„თბილისხილშეწყობის“ ტარტლის № 6 სამმართველოს საწყობში დატაცების თავისებური ესტაფეტა მოქმედებს. აქ მეტალის ფილებს ლენინგრადში ვკადრატულ მეტრს 12 მანეთად ყიდულობდნენ, საწყობში 25 მანეთად ასაღებდნენ, ხოლო საწყობიდან შუშტარს 40 მანეთად ძალეულნენ.

სულ შარშან გამოვლენილმა დატაცებებმა შეადგინა: ვაჭრობის სამინისტროს სისტემაში — დაახლოებით 1,5 მილიონნი მანეთი, ცეკავშირში — 700 ათას მანეთზე მეტი, საყოფაცხოვრებო მომსახურების სამინისტროს სისტემაში — მილიონ მანეთზე მეტი.

სამშენებლო კომპლექსში უკანონო ხარჯების, დანაკლისების, ფუფლი სახსრებისა და სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების დატაცების ერთგვარი შემეცრება იმდენად ნეგატიური მოვლენათა წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების ნაკლებ ალბილია. ეს ეხება ბანს იმსახურო. მარტო არასაუწყვნო დაცვის ხაზით შარშან დაითხოვეს, დაანგეიეთეს, ან ნაკლებ პასუხისგებ ობიექტებზე გადაიყვანეს 90 დაცვის უფროსი, 400-ზე მეტი ბრიგადირი, კონტროლიორი, დარაჯი. არადა, სოციალისტური საკუთრების დატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის სამმართველოს შემდეგ სწორედ არასაუწყვნო დაცვის სამსახური უნდა უმჭნდეს საიმედო წინააღმდეს სოციალისტური საკუთრების დატაცებას.

საქმით კი ხშირად საწინააღმდეგო სურათს ვხედავთ. არასაუწყვნო დაცვის მუშაკთა შორის არიან ადამიანები, რომლებიც უარს არ ამბობენ სახელმწიფოს ხარჯზე მოითბონ ხელი, ხელს გააყოლონ ყველაფერი, რაც ცუდად დევს. ასეთი მაგალითები დაასახელეს გლდანის რაიონში, თბილისის № 2 თამბაქოს ფაბრიკაში, გაჩიანის ხორეკომბინატში, თბილისის რეზნიკ-ტექნიკური ნაწარმის ქარხანაში, სამტრედიის ჩაის საწონ ფაბრიკაში. და ეს იმიტომ ხდება, რომ სოციალისტური საკუთრების დაცვას არავინ ისე იშვიათად ანდობენ ულიანს, სახელგატეხილ, ადრე სპეციალიაციათვის ნასამართლეს, სამაზის მსჯავრდადებულ და ამ ჯერის სხვა ადამიანებს.

ასეთი ფაქტები შეიძლება ხდებოდეს მხოლოდ სრული უკონტროლობისა და უპასუხისმგებლობის პირობებში.

არასაუწყვნო დაცვის სამმართველოს ხელმძღვანელი იცვლებიან, ნაკლოვანებები, ხარვეზები, ზოგჯერ კი უხეში შეცდომებიც რჩება.

მხარი დაუჭირა რა მთლიანად შინაგან საქმეთა სამინისტროს და მისი ხელმძღვანელობის მუშაობას რესპუბლიკაში სათანადო წესრიგის დამყარებისათვის, აქტივის კრებამ მინისტრის შ. გორგოძის, მისი მოადგილის ე. ვასილევის ყურადღება მიაპყრო სეროიზულ შეცდომებს ცალკეულ ნაწილებში. ბევრ ადგილას ბევრ ადგილ ეფექტურობა ნაკლებ ხასიათისა. ეს ეხება ბანს იმსახურ. ამ ტერმინ

პასუხისმგებლობა — საერთო, მომკითხველობა — პერსონალური

(დასასრული)

მიმწოდებლებისა და სხვა გაანგარიშების ვადაგასული დავალიანების სიერთო თანხამ მილიარდ-ნახევარი მანეთი შეადგინა. სხვათა შორის, რესპუბლიკის იმავე საბაგრომრეწვს ვალად დაედო ამ თანხის, თითქმის ნახევარი.

საკალალო საწარმოო გაერთიანება „ქუთაისის საავტომობილო ქარხანამ" და ბათუმის ნავთობგადასამუშავებელი ქარხნის ფინანსური საქმიანობის სუფთათი, რომლებიც შარშან სრული სამეურნეო ანგარიშისა და თვითდაფინანსების პირობებში მუშაობდნენ. ავტომობილმშენებლებმა, მაგალითად, გეგმით გათვალისწინებული 144 ათასი მანეთი მოგების ნაცვლად დაახლოებით 19 მილიონი მანეთი იზარალეს. გაყოფრების კანდიდატია მრავალი სხვა საწარმო და გაერთიანებაც, რომლებიც ახლებურად მუშაობაზე გადავიდნენ.

ვისწავლოთ ეკონომია, ვისწავლოთ მეურნეობის გაძღოლა — ეს არის უმნიშვნელოვანესი საღიროებანი ამოცანა, აღნიშნეს სხდომის მონაწილეებმა. მხოლოდ დიდ კომპეტენტურობას საბელმწიფო საწარმოს (გაერთიანების) შესახებ კანონით მინიჭებულ ფართო უფლებებთან ერთად შეუძლია უზრუნველყოს შრომითი კოლექტივების სტაბილური, ჰომგებანი საქმიანობა. თავიდან უნდა მოვიცილოთ ის ხელმძღვანელები, რომლებსაც არ შეუძლიათ გარდაქმნან თვითონ და გარდაქმნან მუშაობა მათთვის მინდობილ უბანზე, უფრო თამამად დავაწინაურთოთ ახალგაზრდა, ინიციატივიანი სპეციალისტები, ბუღმოდგინეგ უნდა გამოვიგნოთ და ავამჟღავნოთ ყველა არსებული რეზერვი.

წელს სამეურნეო ანგარიშისა და თვითდაფინანსების პრინციპით მუშაობს რესპუბლიკის 251 საწარმო. გასაღა ეს რიცხვი ცხრაასამდე გაიზრდება. ამისათვის უკვე დღეს უნდა დავიწყოთ მზადება, ყოველმხრივ გავაამტკიცოთოთ შიდასაწარმოო სამეურნეო ანგარიში, დავხვეწოთ მისი მიხედვით მომავალი ახლებურად მუშაობის მოდელი ქარხნის, ფაბრიკის, გაერთიანების მსმჭამპთ. ეს უნდა ჩადგეს იმ უმნიშვნელოვანეს ამოცანათა შორის, რომლებსაც წყვეტენ დღეს ადგილობრივი პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოები.

სოციალურ მშენებლობებს — განსაკუთრებული ზრუნვა

სამეურნეო საქმიანობის მთავარი, საბოლოო მიზანია მშრომელი ადამიანის კეთილდღეობის გაუჯობესება, და ამ თვალსაზრისით ძნელია გადაჭარბებით შეგაფასოთ სოციალური მშენებლობის როლი და მნიშვნელობა: ბინების, ჯანმრთელობის დაცვის ობიექტების, სკოლების, საბავშვო ბაღების, მშენებლობის ტემპის დაჩქარება და ხარისხის გაუჯობესება. სხდომის მონაწილეებმა, რომლებიც სამრეწველოებად აღინიშნენ, რომ აქ ნაკლოვანებები და ჩამორჩენა მნიშვნელოვნად ართულებს სოციალური და საწარმოო ამოცანების გადაწყვეტას, მთავარი ყურადღება მიაპყრეს რესპუბლიკის სახალხო-სამეურნეო კომპლექსის ერთ-ერთ ძირითად დარგში — მშენებლობაში მიმდინარე მოვლენათა ღრმა ანალიზს.

ამ თემაზე გაიმართა უაღრესად მწვავე საუბარი. ორატორებს, რომლებიც ცდილობდნენ დასაბამიდან ოდენ თვითნებურობის გზას, ბეკაცედ აჩერებდნენ, მოითხოვდნენ პრობლემების ზუსტ ანალიზს, ნაკლოვანებათა გულახდილ ჩამოთვლას.

განიხილეს რა სოციალური სფეროს ობიექტების აგებისათვის მშენებელთა შეშობის „ შედეგები, სხდომის მონაწილეებმა გამოთქვეს დიდი უკმაყოფილება, რომელიც გამოწვეულია წლიური პროგრამის შეურულებლობით. აღინიშნა, რომ სამინო პრობლემის სიმწვავე პრაქტიკულად არ ნელდება.

ბინების უთო უზრუნველყოფის მთავარ მიმართულებად უნდა იქცეს მშენებლობის მოცულობის მკეთური ზრდა. შეუწყნარებელია, აღნიშნეს ორატორებმა, რომ სამინისტროები და უწყებები, ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოები, სამეურნეო ხელმძღვანელები, შეიძლება ითქვას, შეეგუენ ბინებისა და სოციალური სფეროს ობიექტების მშენებლობისადმი ძირითადად ასეთი დამოკიდებულება გახდა კიდეც იმის მიზეზი, რომ რესპუბლიკის 65 ქალაქიდან და რაიონიდან თითქმის ნახევარში მოლიანად არ შესრულებულა საცხოვრებელი სახლების საექსპლოატაციოდ გადაცემის გეგმები. მაგალითად, წლიურ პროგრამას თავი ვერ გაართვეს ახალქალაქის, გარდაბნის, დუშეთის, ზუგდიდის, ლანჩხუთის, მახარაძის, მესტიის, მცხეთის, საგარეჯოს, სარეხის, მთელ რიგ სხვა რაიონებში. არაერთგზის დაპირების მიუხედავად, არ შესრულებული ბინების საექსპლოატაციოდ გადაცემის გეგმები რესპუბლიკის არც ერთ ადმინისტრაციულ ერთეულში. მაგალითად, აფხაზეთში იგი რეალიზებულია მხოლოდ 82 პროცენტით, აჭარაში — 87 პროცენტით, სამხრეთ ოსეთში — 98 პროცენტით.

განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობა შეიქმნა საცხოვრებელი სახლებისა და სოციალური, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო ობიექტების ამოქმედებასთან დაკავშირებით თბილისში. აქ შარშან მცხოვრებლებს დააკლდათ 38 ათასი კვადრატულ მეტრ ბინებში. არსებითი ჩამორჩენაა დაშვებული აგრეთვე სანიტარიული სასწავლებლების, ჯანმრთელობის დაცვის ობიექტების ჩაბარების მხრივ. ასეთი შედეგები მით უფრო დამაფიქრებელია, რომ დედაქალაქის მშენებლებს წლის დამდეგიდან სახელმწიფო მიღებაზე გადასაცემ შემდეგ მუშაობა მოეწეკეთ ისეთ პირობებში, როცა მოთხოვნები ხარისხისადმი განუზომლად გაიზრდება, რისთვისაც ისინი ჯერჯერობით სათანადოდ არ არიან მომზადებული. ამტომ საეჭვოა, რომ ადგილობრივი პარტიული ორგანოები, მათი მდივნები, რომლებიც მშენებლობის საკითხებს კურირებენ, განიმსჭვალონ მშუმობის შედეგებისათვის პირადი პასუხისმგებლობის გრძნობით, ყველფერი იღონონ მისი გარდაქმნისათვის.

ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია, რომელსაც შეუძლია მკვეთრად გაზარდოს დარგში მუშაობის ეფექტიანობა და ხარისხი. ამასთან დაკავშირებით, თქვეს ორატორებმა, ცენტრალურ კომიტეტშიც და მინისტრთა საბჭოშიც უფრო მკაცრად უნდა მოპკითხავდნენ იმით, ვინც მეთაურობს რესპუბლიკის სამშენებლო კომპლექსის წამყვან ქვეგანყოფილებებს. ამის მიზეზები მნიშვნელოვანია: ძირითადი საიჯარო ორგანიზაცია — მშენებლობის სამინისტრო (მინისტრი დ. ვ. მანჯგალაძე) — სერიოზულ კრიტიკას იმსახურებს. მთელი ძალით ვერ შეუშობენ „თბილისკალამშენის" № 5 და ქალაქ ბათუმის სახლთაშენებელი კომბინატები, თბილისის № 3 ტრესტის, სოხუმის № 6 ტრესტის, ცხინვალის № 11 ტრესტის, ფოთის № 10 ტრესტის და სხვათა ხელმძღვანელები, პარტიული ორგანიზაციები. განსაკუთრებით არადამაკმაყოფილებელია „ოქუმაეკ № 13, № 7, № 12 ტრესტებმა.

ცუდი შეზეგებით დამთავრა გასული წელი „საქაგრომშენის" გაერთიანებამ (უფროსი ი. ა. ბარატაშვილი). აქ სათანადო პასუხისმგებლობით არ მოეკიდნენ წლიური გეგმების „რეალიზაციას. სასუფველისაგან შორს არის სხვა სამშენებლო ორგანიზაციათა მუშაობის შედეგებიც.

სამშენებლო კონვეიერი რთული სახალხო-სამეურნეო კომპლექსია, რომელიც მოიცავს ეკონომიკის ბევრ დარგს. ეს კონვეიერი რიტმულად, შეუფერხებლად მხოლოდ იმ პირობით იმოქმედებს, თუ ზუსტი იქნება ყველა რგოლის ფუნქციონირება. მაგრამ შარშან მეტად ცუდად იყო საშენი მასალების, უწინარეს ყოვლისა, ცემენტის მიწოდების სამმე. მისი უქონლობის გამო ხშირად შეფერხებებით მუშაობდნენ სამშენებლო მოედნები, მშენიდუსტრიის საწარმოები. საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტრომ კი ვერ შეძლო სიტუაციის სტაბილიზება, გარღვევიდან დარგის გამოყვანა. ასეთი ვითარება სამინისტროში უკვე პირველი წელი როდია რაც შეინიშნება, მაგრამ არც დარგის შტაბს, არც მის პარტიულ ორგანიზაციას არ გამოუტანიათ შესაბამისი დასკვნები. მინისტრი აბ. ნ. გ. ვაშაძე მკაცრად გაფრთხილეს, რომ უადრესად სერიოზული დასკვნები უნდა გამოტანოს კრიტიკიდან.

სხდომის მონაწილეებმა მთელი ყურადღება მიაპყრეს სამშენებლო ორგანიზაციათა ფინანსურ მდგომარეობას. აღინიშნა, რომ ეკონომიკური მუშაობა აქ მეტად ცუდად წარმოებს. მშენებლობის სამინისტროს, მაგალითად, გაუწიეს მნიშვნელოვანი ფინანსური დახმარება მისი ბიუჯეტის შესავსებად, არსებითად, ამტიეს ვალები. მაგრამ ვითარება დარჩა სულაც არ გამოსწორებული. თუ სასწრაფოდ არ შეიცვლება სიტუაცია, მას კვლავ გაკოტრება ელის.

ორატორებმა გაბედულად გაანალიზეს ამის მიზეზები. კერძოდ, შეეხეს ასეთ ფაქტს: დეკემბერში სასწრაფოდ, ავარიული წესით რომ შეესრულებინათ წლიური გეგმა, მშენებლობებზე მიიზიდეს მოშამაშენი, მათ ზოგჯერ დღეი უზომოდ დიდ თანხას უხდიდნენ. უფრო მეტიც, რესპუბლიკის მშენებლობაში ქვეყანაში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ხელფასია უკიდურესად დაბალი ეფექტიანობის პირობებში. ასეთმა გამომუშავებულმა კი არა, მიღებულმა ფულმა პრაქტიკულად გაბარწყა სამშენებლო კოლექტივები, განაპირობა მათი არასებადობა...

სახნაო პროგრამის რეალიზაცია, სოციალური ინფრასტრუქტურის განვითარების ამოცანები პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, სამეურნეო ორგანოებისაგან მოითხოვს არსებული პრობლემების კომპლექსურ გადაჭრას. უფრო აქტიურად უნდა ვუშვერდეთ მხარს ბინების მშენებლობაში სამშენებლო ორგანიზაციებისადმი დახმარების გასაწევად შრომითი კოლექტივების მიზიდვის პრაქტიკას, ვეფართოვებდეთ ახალგაზრდეული სამინო კომპლექსი ბინების მშენებლობას, ყოველნაირად ვავითარებდეთ სამეურნეო წესს, მიდასაწარმოო სამეურნეო ანგარიშს მშენებლობაში. უნდა გავზარდოთ პირველადი პარტიული ორგანიზაციების როლი და ავტორიტეტი და არა მარტო სამშენებლო ქვეგანაყოფების, არამედ შემკვეთების, მიმწოდებლების, სატრანსპორტო სამსახურებისაც, გავაძლიეროთ მათი საქმიანი გავლენა მოიჯარეთა მუშაობისადმი კონტროლზეც. დღეს განსაკუთრებით საჭიროა ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების ენერგიული ეროვნული ... ...

ქმედითობა

უნდა გარდაიქმნათ, ამხანაგო თენგიზ!

„კომუნისტი“, 1988 წლის 10 იანვარი.

გაზეთ „კომუნისტში“ დიბეჭდა კრიტიკული წერილი სათაურით „უნდა გარდაიქმნათ, ამხანაგო თენგიზ!“, რომელიც საქართველოს სიფხიზლისათვის ბრძოლის ნებაყოფლობითი საზოგადოების საქმიანობაში არსებულ სერიოზულ ნაკლოვანებებსა და ხარვეზებს შეეხებოდა.

ამასთან დაკავშირებით რედაქციას მიეღო პასუხი:

პატივცემულო რედაქციავ!

გაზეთ „კომუნისტის“ 1988 წლის 10 იანვრის ნომერში გამოქვეყნებული წერილი „უნდა გარდაიქმნათ, ამხანაგო თენგიზ!“ — საფუძვლიანად გაგაანალიზე და გაეცნობები, რომ გამოთქმული კრიტიკული შენიშვნები სამართლიანია და მათ ვიზიარებ.

ვეცდები, შემდგომ პირად მუშაობასა და საზოგადოების საქმიანობაში არსებული ნაკლოვანებები გამოვასწოროო კოლეგიურთან ერთად.

რესპუბლიკური საბჭოს აპარატი დასახა სათანადო ღონისძიებანი, რომლებიც ხელს შეგვეწყობს წერილში აღნიშნულ ნაკლოვანებათა გამოსწორებაში.

თენგიზ ხელაშვილი,
საქართველოს სიფხიზლისათვის ბრძოლის ნებაყოფლობითი საზოგადოების რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე.

ახალგაზრდობას — სამაგალითოდ

რომ „ვარსკვლავები“ ბუნებრივად იბადებოდნენ

რა დროსაც უნდა შეეღოთ ნოდარ ანდღულაძის კლასის კარი თბილისის კონსერვატორიაში, ან ეწვიოთ შინ, ყოველთვის ხალხრავად სიტუაციაში აღმოჩნდებით. საყვარელ მაესტროს მუდმივად გარს ახვევიან სულ სხვადასხვა ასაკის მომღერლები — ახალგაზრდები და უკვე სახელმოკვეშილნი, სდუტენტები, მომავალი სტუდენტებიც კი, რომლებმაც თავისი ხმის მონაცემებით მიიპყრეს მისი ყურადღება.

ეს ტრადიციული მოსდგამს ანდღულაძეების ოჯახს.

ყოველი დილა კი ბატონი ნოდარისათვის ჩვეული დატვირთვით იწყება. ჯერ საკუთარი თავის წვრთნა და ვარჯიში, შემდგომ — მოსწავლეები. სამღერლად და საკონსულტაციოდ აქ დამწყები მომღერლების გვერდით ახლაც ხშირად შეხვდებით სსრ კავშირის სახალხო არტისტებს ცისანა ტატიშვილს, ზურაბ სოტკილავას. ამაში უდავოდ ნოდარ ანდღულაძის პიროვნული მომხიბვლელობაც ასრულებს დიდ როლს.

როდესაც ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატმა ნოდარ ანდღულაძემ ვოკალის დიდ ხელოვნებაში გადასვლა გადაწყვიტა, მთავარ მიზნად დისახა ხელოვნების შეძლებისდაგვარად მაღალ მეცნიერულ საფეხურზე აყვანა.

— საოპერო მომღერლის ყოველმხრივი პროფესიონალიზმის პრობლემა უპირველეს ამოცანად მიმაჩნდა ბევრად უფრო ადრე, ვიდრე სიმღერას პროფესიად ავირჩევდი, — ამბობს ნოდარ ანდღულაძე, — ჩემს თვალწინ გაიარა ჩემი თეატრის ისტორიის საკმაოდ ვრცელმა მონაკვეთმა. მიუხედავად უდიდესი ბუნებრივი ნიჭიერებისა, რომელიც ჩვენს უფროს თაობას უხვად ჰქონდა მომადგებული და მსოფლიო მასშტაბით განცვიფრებასაც გამოიწვევდა, პროფესიონალიზმის თვალსაზრისით საერთაშორისო ეტალონების დონემდე იშვიათად თუ ვინმე ასულა. პროფესიონალიზმის ნაკლებობა იმთავითვე ცხადი იყო ჩემთვის. სწორედ ამიტომ ხმისა და ოსტატობის სანერძლიავად შენარჩუნება ერთიულებმა შეძლეს მხოლოდ. ამ ამოცანის გადასაწყვეტად ორი გზა მიმაჩნია — სერიოზული თეორიულ-მეცნიერული ბაზა ძველი და თანამედროვე მეთოდების საკუთარი მონაპოვრის სრული გათვალისწინებით და იტალიური სკოლის იმ გამოცდილების სრულად გამოყენება, რომელიც შეიძლება შეითვისონ სხვა ეროვნების მომღერლებმა, ასე აქტიურად რომ იჩინა თავი ომისშემდგომ წლებში. ეს პროცესი ჩვენშიც შეიმჩნეოდა. ამს ხელი შეუწყო მრავალმა ობიექტურმა ფაქტორმა, რამაც საშუალება მისცა ჩემს თაობას გარკვეული შედეგებისათვის მიეღწია საერთაშორისო ასპარეზზე.

ახალგაზრდა მომღერლის აღზრდისა და ჩამოყალიბების პროცესს ნოდარ ანდღულაძე წმინდა მეცნიერული თვალსაზრისით უდგება, ეოკალის თეორიასა და მეთოდიკას სერიოზული მეცნიერული კვლევის საგნად აქცევს. საზოგადოებრიობის ინტერესს იწვევს ხანი ლექციები და ღია გაკვეთილები ჩვენში, საბჭოთა კავშირის ქალაქებში თუ საზღვარგარეთ. იგი თბილისის საოპერო თეატრისა და ჭუთაისის ფილიალის მომღერლთა კონსულტანტია.

ვოკალური ხელოვნების პროპაგანდას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს მომღერალი. მსოფლიო საოპერო ხელოვნების გაცნობა მას ერთ-ერთ პირობად მიაჩნია საოპერო თეატრში მაყურებლის მოზიდვისათვის, საოპერო ხელოვნებასთან დაახლოებისათვის. ამიტომაც არ იშურებს დროსა და ენერგიას საინტერესო საუბრებისათვის რადიო-ტელევიზიაში, რომლებიც მსმენელს მსოფლიო საოპერო ხელოვნებაში მიმდინარე მნიშვნელოვან პროცესებს აზიარებენ. ვოკალური მუსიკის პატარა კერად აქცია ნოდარ ანდღულაძემ თავისი სოფელი ბაზი მახარაძის მახლობლად. აქ გახსნილი დიკი ანდღულაძის მემორიალი იქცა იმ შესანიშნავი ვოკალური საღამოების სათავედ, ანდღულაძეების მოსწავლეები რომ უმართავენ ხოლმე ბახვის მშრომელებს.

ეს მით უფრო დასაფასებელია, როცა ნოდარ ანდღულაძის ინტენსიურ შემოქმედებითს ცხოვრებას ვადევნებთ თვალს. მისი აზრით, ვოკალისტს, ისევე როგორც ნებისმიერ ხელოვანს, არა აქვს დასვენების უფლება. მან ყოველდღიურად ინტენსიურად უნდა იმუშაოს, რათა რაიმე შედეგს მიაღწიოს.

— სტანისლავსკის აქვს ერთი ბრწყინვალე გამოთქმა, — ამბობს ნოდარ ანდღულაძე, — გადადგეციოთ მთელი ცხოვრება გაკვეთილადო... აქ იგულისხმება არა მარტო სწავთან ჩაბარებული გაკვეთილები, არამედ, უპირველეს ყოვლისა, საკუთარ თავზე გაწეული მუშაობა. მე ამ დევიზს მივყვები და დღეს შემიძლია უკვე ვთქვა, რომ ამ თვალსაზრისით მე თვითონ ვარ ჩემი მოსწავლე. როცა ჩემს მოსწავლეებზე მეკითხებიან, პასუხის გაცემა ცოტა მიჭირს კიდეც. ჩემი მოსწავლეები იმით შემიძლია ვუწოდო, რომლებიც თვითონ გრძნობენ ჩემი გაკვეთილების კვალს. გარკვეულ შედეგებს ვხედავ ისეთ მომღერლებში, როგორიც არიან ელდარ გეწაძე, თემურ გუგუშვილი, მედეა ნამრავაძე, ნეგზარ ნაკუცია, გულიკო კარიაული, თენგიზ ჩაჩავა, სულ ახალგაზრდა გია ასათიანი. მინდა გამოვვარ ანატოლი ჭეროლაკი, რომელიც ახლა ჩინებულ ფირმაშია, ჭუთაისის ფილიალში მოვაზეკოს და როგორღაც ვერ გამოიჩნდა დიდ სცენაზე.

ნოდარ ანდღულაძის სკოლის მიღწევები დღეს მარილაც მკვეთრად იჩენს თავს. მისი კლასი ჩვენი საოპერო თეატრის ძირითადი ღერძია. ეს კი დაბადული ინტენსიური ერთობლივი შრომის შედეგია, რომლის საფუძველს ნოდარ ანდღულაძე მეცნიერების, წრთნისა და ენერგიული ნიჭის უდიდეს სინთეზში, ჰარმონიაში ხედავს. ამის მაგალითი თვით ნოდარ ანდღულაძე — მომღერალია. მისი გმირი ინტესიურად მოქმედებს თეატრის სცენაზე დღესაც, როდესაც მომღერალს 60 წელი შეუსრულდა. მიმდინარე სეზონში ნოდარ ანდღულაძემ თითქმის ყველა თავისი პარტია იმღერა ფალიაშვილის მალხაზიდან ვერდის ოტელომდე. ამ სპექტაკლებმა თითქოს რეტროსპექტულად გაგვახსენეს ნოდარ ანდღულაძის შემოქმედების მთელი გზა და ერთხელ კიდევ გვაგრძნობინეს ბუნებრივი ნიჭის, ღრმა პროფესიონალიზმისა და თავდაუზოგავი შრომის ჰარმონიული ერთიანობის მადლი.

— დღეს ჩვენი ენერგია ისე უნდა წარვმართოთ, რომ ამაღლდეს ჩვენი თეატრის სამეალო პროფესიული დონე — ამბობს ნოდარ ანდღულაძე, — რაღა თქმა უნდა, ჩინებულია, როცა ბუმბერაზი ნიჭი გამოჩნდება, გაღელვებს, აღგაფრთოვანებს. მაგრამ როცა საერთო საშუალო პროფესიული დონე დაბალია, ეს დიდი ნიჭიერებაც საბედისწეროა. იგი კომეტასავით გაიელვებს. უნდა მივაღწიოთ, რომ ეს საერთო დონე ამაღლდეს, რათა ჩვენი თეატრი ვარსკვლავების „ასაფრენ მოედნად“ იქცეს, რომ ვარსკვლავები შემთხვევით კი არ ცვიოდნენ ციდან, ბუნებრივად იბადებოდნენ.

მხოლოდ ვარსკვლავთან გატაცებაც არას გვარგებს, თუ საერთო კულტურულ ადმოვლას ვიასხავთ მიზნად. ამაში ვხედავ ყველაზე მკვეთრად ჩვენს სცენაზე გარდაქმნის უმნიშვნელოვანეს პირობას, იმ საყოველთაო გარდაქმნას, რომელიც ფეხს მთელ ჩვენს ქვეყანას ამოძრავებს და მომავლის რწმენით აღგვავსებს.

მანანა კორძაია.

ᲬᲐᲠᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲘᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲞᲠᲔᲛᲘᲐᲡᲗᲕᲘᲡ

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲗᲐ ᲬᲕᲚᲘᲚᲘ ᲗᲮᲖᲕᲐᲓᲘ ᲙᲠᲘᲡᲢᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲬᲐᲕᲚᲐᲨᲘ

თხზვადი კრისტალების ფიზიკა ერთ-ერთი ახალი და რთული უბანია მეცნიერებაში, რაც განპირობებულია იმით, რომ მთ ერთდროულად ახასიათებთ სითხეებისა და მყარი კრისტალის თვისებები. მათი ბუნების გასარკვევად აუცილებელია მყარი სხეულის ფიზიკისა და ნიეთიერებათა თხევადი მდგომარეობის თეორიათა გამოყენება. სირთულე გამოპრობებელია იმითაც, რომ ამ ორი მდგომარეობის თვისებათა ერთობლიობა წარმოქმნის უნიკალურ შეალედურ — თხევადკრისტალურ მდგომარეობას.

თანამედროვე ტექნიკის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა დიდი მოცულობის ინფორმაციის სწრაფად გადამუშავების ოპტიკური სისტემების შექმნა. ასეთ სისტემებში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავთ თხევად კრისტალებს, რომელთაც ახასიათებთ მაღალი მგრძნობიარობა გარეშე ზემოქმედებისადმი; მაგალითად, მცირე ძაბვით (ერთეულ ვოლტს ფარგლებში) მკვეთრად იცვლება მათი ოპტიკური თვისებები. სწორედ ამან განაპირობა, რომ დროის შედარებით მცირე მონაკვეთში, (10-15 წელიწადში) თხევადმა კრისტალებმა ფართო პრაქტიკული გამოყენება პოვა. შეიქმნა ახალი მოსუყიმილობები და თხევადმა კრისტალებმა თანდათანობით დაიმკვიდრა მყარი ადგილი საინჟინიერო ტექნიკაში.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის კიბერნეტიკის ინსტიტუტში მიღებული და შესწავლილია სპირალური სტრუქტურის მქონე თხევადი კრისტალები უნიკალური ოპტიკური თვისებებითა და მაღალი მგრძნობიარობით ელექტრული ველისა და ტემპერატურის მიმართ. უკანასკნელი წლების კვლევის შედეგად მიღებულია ინფუცირებული სპირალური სტრუქტურის მქონე სეგნეტოელექტრული თხევადკრისტალური სისტემები, რომელთაც რეკორდული სწრაფმოქმედება აქვთ — წამის მემილიონედი, რაც ბოლო დრომდე წარმოუდგენელად ითვლებოდა თხევადკრისტალური სისტემებისათვის. ამ შედეგებმა თვალსაჩინო პერსპექტივები დაუსახა თხევადკრისტალური სისტემების გამოყენებას.

საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიის მოსაპოვებლად წარდგენილი ნაშრომი „ინდუცირებული სპირალის მქონე თხევადი კრისტალები ინფორმაციის ასახვის სისტემებისათვის“ (ავტორები: გ. ჭოლაია, ს. არონიშიძე, ზ. ელაშვილი, კ. ვინოკური, დ. სხარულიძე, კ. ჯაფარიძე) მოიცავს რამდენიმე ათეულ დასახელებას, მათ შორის ორ მონოგრაფიას.

წარმოებული გამოკვლევების შედეგად დადგინდა ურთიერთკავშირი თხევადკრისტალურ ნივთიერებათა მოლეკულების აღნაგობასა და მაკრომასასიათებლებს შორის, რაც თანამედროვე ფიზიკისა და ქიმიის უმნიშვნელოვანეს ამოცანად ითვლება. ამ საკითხის გადასაწყვეტად სინთეზირებულია 100-ზე მეტი ახალი ნივთიერება და მათ საფუძველზე მომზადებულია ორიგინალური ინდუცირებული სპირალური სტრუქტურის მქონე თხევადკრისტალური სისტემები. ეს უკანასკნელნი შეიძლება გამოყენებული იყოს ბუნებრივი სპირალური სტრუქტურების წარმოქმნის შექანიზმის მოდელირების ობიექტებად.

სპირალური სტრუქტურის მქონე თხევადი კრისტალების ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების გამოკვლევამ ავტორებს შესაძლებლობა მისცა მიეღოთ საინტერესო პრაქტიკული შედეგები. კერძოდ, დიმზადდა ვიწროზონანი ფერადი ფილტრები, რომელთა ფერის ცვლილება ქმნილა ელექტრული ველითა შეიქმნა ახალი თეორმოქრომული თხევადი კრისტალები გაუმჭოქსებელი ფერკონტრასტული თვისებებით. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით აღსანიშნავია შედეგები, რომელნიც პირდაპირ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ინფორმაციის ოპტიკური დამუშავების სისტემებში. . ავტორებს, ეკუთვნით პროიორტიტი ახალი ორიგინალური ტიპის გამოსახულების გარდამქმნელის შექმნაში. ეს არის სისტემა: ოთხიათასი — დიელექტრიკი — ნახევარგამტარი — თხევადი კრისტალი, რომელიც სწრაფმოქმედებით აღემატება არსებულ ანალოგებს. ასეთ სისტემებს დიდი მნიშვნელობა ენიჭებათ დღეს, როდესაც უკვე რეალურად დგას ოპტიკური გამოთვლელი მანქანის შექმნის საკითხი.

ინსტიტუტში წარმოებული კვლევის შედეგად დამზადებულმა თხევადკრისტალურმა ბისტაბილურმა ელემენტმა სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმს აკადემიკოს გ. მარჩუკს ყურადღება მიიპყრო შარშან კიბერნეტიკის ინსტიტუტში მისი სტუმრობისას. მან აღნიშნა, რომ მიღებული შედეგები ფუნდამენტური ხასიათისაა, მათში შერწყმულია თეორიული და პრაქტიკული შედეგები.

ავტორების შრომებს თხევადი კრისტალების დარგში მაღალ შეფასებას აძლევენ გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერები აკადემიკოსები ა. პროხოროვი, ბ. ვაინშტეინი, ნ. გულიაევი და ფ. აღეფოროვი.

ინდუცირებული სტრუქტურის მქონე თხევადკრისტალური სისტემების კვლევის შედეგები მოხსენებულია პრაქტიკულად ყველა საერთაშორისო და საკავშირო ფორუმს, რომლებიც თხევად კრისტალებს მიეძღვნა.

კიბერნეტიკის ინსტიტუტში მიღებული შედეგები თხევადი კრისტალების მიღების, კვლევის და გამოყენების მიმართულებით ადიარებულია პრიორიტეტულად საკავშირო მასშტაბით და ითვლება იმდენად პერსპექტიულად, რომ გამოყენებული იქნება ოპტიკური სუპერკომპიუტერის შექმნის პროგრამაში.

ჯ. ლომინაძე,
საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი.

ᲑᲐᲢᲐᲚᲘᲝᲜᲘᲡ ᲛᲔᲝᲗᲐᲣᲠᲝᲑᲘᲡ ᲯᲐᲚᲐᲚᲐᲜᲘᲐ

ლის ჯარისკაცებს ხეირიანად ვერ უჭვენა წოლეკა სროლისათვის სანგრების გახსნა. „თქვენ ხომ ვნოლებივით გაგწყვიტენ რეალურ ბრძოლაში“, — ღელავდა პოლკოვნიკი, ბატალიონის მეთაურს რომ მიმართავდა. მაიორ შოთა ჯალალანიას ეჩიჩვნა მიწაში ჩამძვრალიყო და ხელს ისვამდა ქარისაგან დამსკდარ ღაყებზე.

წლის ბოლოს კი იყო ახალი შეხვედრა. ამჯერად ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის ჯარაქების წვრთნაზე. ავანგარდულ ქვეგანყოფილა წარმატებას რომ ავითარებდა, მაიორის ბატალიონი გამალებით მიდიოდა გარღვევაზე. როცა ანდრია ოპიხალეკოს ასეული ქვეითთა საბრძოლო მანქანები წარმოუდგენელი კუთხით ავარდნენ ფერდობზე, რათა მოუფდოდნელად დაერტყათ ფლანგიდან „მოწინააღმდეგისათვის“, ერთ-ერთი უცხოელი სამხედრო მეთვალყური, რომელიც მასლობლად იდგა სათვალთვალო კოშკზე, მოსწყდა სტერეომილს, ძლიერად დაუსტვინა, მოეკი თავისი მიხვრა-მოხვრით აგებინებდა მაყურებელს, რომ სანასობამ მასზე მოახდინა შთაბეჭდილება.

წვრთნის გარჩევაზე ბატალიონი შეიკრა. ბატალიონის მეთაური ამაყად და გამარჯვებულის თავმდაბლობით ღებულლობდა მილოცვებს პოლკის მეთაურისაგან, რომელიც ასლახან დაყენიურს მაღალ თანამდებობაზე.

ამასწინანდელ ჩვენს შეხვედრაზე ბატალიონის მეთაურს მოვაგონე ის ერთი, არასრული წლისათვის მკვეთრად განსხვავებული ორი დღე. — „ბევრმა წყალმა ჩაიარა მას შემდეგო“, — დაფიქრებით გაიქნია თავი შოთამ.

— ნუთუ ასე ბევრი დრო გასული. სულ გაზაფხული და შემოდგომაა, მეტი ხომ არა, — ვუთხარი მე.

— იცით, რაშია საქმე? იმ ორ დღეს შუა... — იგი ეძებდა უფრო ზუსტ სიტყვას, — ჩვენ გავდეთ მთელი ცხოვრების ხაში, რომელსაც ხიდად ვდებდით.

ჯალალანიამ ბატალიონი მიიღო პოლკის შტაბის უფროსის მოადგილის თანამდებობიდან. საამაოდ ჰქონდა არა მარტო სამეთაურო, არამედ აგრეთვე პარტიული მუშაობის გამოცდილება. წლების მანძილზე კომუნისტები მას ირჩევდნენ სამმართველოს პარტორგანიზაციის მდივნად, პოლკის პარტიული კომიტეტის შემადგენლობაშიც, სადაც დღესაც არის. ახალ კოლექტივში სიხარულით მიეგებდა, იმ იმედით, რომ გამოეცადა თავი. ოღონდ სიხარული ნაადრევი გამოდგა.

— აი, როცა გარდაქმნაზე ვლაპარაკობთ, ხშირად ამსჯელთან ხოლმე მოდუნებაზე, ინერციაზე, თუმცა ყოველთვის არ გაგვეგება ეს სიტყვები, — ყვებოდა ბატალიონის მეთაური. — ჩემთვის კი ამ ფაქტებით. თავის გამოსვლაში საგნებს თავისი სახელი უწოდა. ილაპარაკა რეტინაზე, იმაზე, რომ დაიკარგა დაინტერესება შრომის შედეგებით, სამეთაურო მომზადების მიმართ დამოკიდებულების რადიკალურად შეცვლის აუცილებლობაზე, განაწესებთა განაწესებისას „სოციალურ სამართლიანობაზე“, ადამიანთა სურვილზე საქმით გაიჩიჩინონ თავი — უკეთესი სროლით, უკეთესი მძღოლობით.

პარტიული კომიტეტის ის სხდომას იგი თვლის გარდამტეხად, იქ მხურვალედ დაუჭირეს მხარი პოლკის მეთაურმაც, პარტიულმა აქტივისტმა მიიორმა ბ. ფეინანგო